

Het zuurdeeg in de Schrift

door: E.H. Chamberlain

Het zuurdeeg is één van die terugkerende symbolen in de Schrift, die onze aandacht verdienen. Als we dat doen gaan we de betekenis begrijpen, die door de Geest van God eraan gegeven wordt. Deze betekenis komt tot ons in alledaagse bewoordingen. Deze boodschap is goed te begrijpen. Zuurdeeg of gist zoals we dat nu noemen, wordt in het deeg gedaan, zodat de gisting, die het veroorzaakt, het deeg zal laten rijzen. Het brood dat ervan gebakken wordt heeft daardoor een lichte structuur. Gist als dat in deeg wordt gestopt vermenigvuldigt zich onder invloed van warmte enorm. Een klein beetje gist doordringt spoedig het hele deeg. Een gezegde, dat dit feit noemt is: “een beetje zuurdeeg doorzuurt het hele deeg” (1Kor.5:6)

Misschien was de gelijkenis van deze gistende werking met dingen die verkeerd gaan er de oorzaak van dat het zuurdeeg verbonden werd met de gedachte van het kwaad in zijn bedervende werking. Het werd daardoor een symbool van het kwaad.

Het Pascha

Het eerste schriftuurlijk gebruik van het beeld vinden we bij de instelling van het Pascha en het daaropvolgende Feest van de ongezuurde broden. Beiden werden gekenmerkt door het gebruik van ongezuurd brood.

Het belang, dat God hieraan hechtte, kan opgemerkt worden uit de vele keren, dat het verbod van eten of gebruiken van zuurdeeg wordt herhaald in Exodus 12. Het moest uit hun huizen verwijderd worden gedurende de zeven dagen van het feest. En iemand die het wel at moest uit de vergadering van Israël worden uitgeroeid.

In het licht van het Nieuwe Testament kunnen wij niet twifelen aan de betekenis van dit zuurdeeg. “Zuivert het oude zuurdeeg uit, opdat u een nieuw deeg bent; u bent immers ongezuurd. Want ook ons pascha, Christus, is geslacht. Laten wij daarom feestvieren, niet met oud zuurdeeg, ook niet met zuurdeeg van slechtheid en boosheid, maar met ongezuurde broden van oprechtheid en waarheid.” (1Kor.5:7,8)

De zeven dagen, een volledige tijdkring, stelt waarschijnlijk ons hele leven voor. “Oud zuurdeeg” betekent een stuk gezuurd deeg dat bewaard werd om een nieuw baksel te doorzuren. Het stelt dus voor: het kwaad in onze oude natuur. Voor deze oude natuur zijn

we nu in Christus dood. Als christenen moeten we met de zonde afgedaan hebben.

Nog meer, we merken dat het ongepast is om zuurdeeg te eten bij het Lam, dat zelf onberispelijk en onbevlekt moest zijn. Deze gedachte wordt versterkt door het strenge verbod om zuurdeeg te voegen bij de “vuuroffers voor de Heer”. Net zoals het Paaslam zelf, waren deze offers altijd een beeld van het offer van Christus op het kruis en de afwezigheid van zuurdeeg spreekt tot ons van de innerlijke heiligheid van Hem, die onze zonden droeg.

Maar één offer moest gebracht worden met zuurdeeg. Dit offer werd niet op het altaar verbrand. Het waren de beweegbroden van Leviticus 23:17-25. Het Pinkster beweegoffer was met zuurdeeg gebakken. Dit stelt symbolisch de Gemeente voor, begonnen op de Pinksterdag. De eerstelingen van de oogst van de nieuwe schepping. Dat wat van zonde spreekt zat erin. Maar het was gebakken en dus niet langer werkzaam of aan het groeien. Dit offer ging vergezeld door alle vier grote offers. Het spreekt van Christus eigen volmaakte offer. Het enige offer wat dat offer aangenaam kon maken voor God.

Het zuurdeeg van de Farizeeën en Sadduceeën

“Jezus nu zei tot hen: Let op en past op voor het zuurdeeg van de Farizeeën en Sadduceeën.” (Mat.16:6) (Markus voegt er nog bij: het zuurdeeg van Herodus) Toen de Heer dit zei begrepen ze Zijn bedoeling niet, omdat ze bezig waren met alledaagse dingen. Pas toen Hij hen herinnerde aan de wonderen, die Zijn macht aantoonde om hen te voeden, beseften ze dat Hij niet sprak over het “zuurdeeg van de broden”, maar over de leer van de Farizeeën en Sadduceeën. Deze leer, zei Hij bij een andere gelegenheid, was in wezen huichelarij. (Luk.12:1)

De Farizeeën en Sadduceeën verschillen hemelsbreed in hun leer. Toch waren zij verenigd in hun tegenstand tegen de Heer Jezus, toen zij Hem een teken van de hemel vroegen. (Mat.16:1) Dit was een deel van hun huichelarij. Bovendien hadden ze gemeen, dat hun belijdenis, dat zij God dienden, werd gebruikt als middel om zichzelf te verheerlijken om zo de achting van het volk te winnen. De Farizeeën hadden hun voormalige toewijding aan Gods wet veranderd in

vasthouden aan regels. Regels die hoofdzakelijk bestonden uit wetten van mensen. Deze wetten legden ze aan anderen op zonder dat hun eigen geweten er door geoefend werd. De Sadduceeën hadden het geloof in de kracht en de werkelijkheid van God verloren en probeerden door wereldse middelen te handhaven, wat zij noemde “onze plaats en ons volk” (Joh.11:48). Annas en Kajafas waren Sadduceeërs.

Dat geleidelijke loslaten van de werkelijkheid in goddelijke dingen en het vervangen ervan door zuiver uiterlijke dingen, vergeleek de Heer Jezus met de werking van het zuurdeeg. Hij zei, dat zijn discipelen daarvoor moesten oppassen. Het is een waarschuwing die gelovigen nooit mag veronachtzamen. Kan men zeggen, dat zij die er zich op beroemen de opvolgers van de apostel te zijn, het zuurdeeg van de Farizeeën hebben vermeden? Of het vertrouwen op de macht van de staat, wat het zuurdeeg van Herodes is? Hoe gemakkelijk kan onze ijver voor de waarheden van God veranderen in pure vormendienst!

De toepassing van het zuurdeeg, niet op kwaad in het algemeen, maar in het bijzonder op verkeerde leer of beginselen, brengt ons er toe de gelijkenis van Mattheüs 13:33 te begrijpen.

De gelijkenis van het koninkrijk

In deze korte gelijkenis vergelijkt de Heer Jezus het Koninkrijk der hemelen met een “*zuurdeeg, dat een vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel doorzuurd was.*”

Sommigen hebben haastig de gevolgtrekking gemaakt, dat in dit geval, het zuurdeeg de verspreiding van het goede moest zijn. Het is echter niet verstandig de schriftuurlijke betekenis zonder voldoende reden om te draaien. Kan men zeggen, dat in Mattheüs 13 geen andere vermelding van het kwaad, dat in het koninkrijk bestaat voorkomt? De gelijkenissen van het onkruid en van het net tonen aan, dat deze veronderstelling niet waar is. Daarom stelt deze gelijkenis ook voor, het invoeren van verkeerde leer in het Koninkrijk der hemelen in zijn tegenwoordige vorm (Dat is, in dat deel van de wereld, dat God erkent als zijn heerser) en zijn verbreiding ervan, totdat alles er mee doorzuurd is.

Dat is een verbazingwekkende schildering. Toch toont de geschiedenis van de middeleeuwse gemeente aan, dat het waar is. Welk schriftuurlijk beginsel is niet in een of ander opzicht bedorven? Gerechtigheid door het geloof ging verloren. Het vagevuur uitgevonden. Het pelgrimskarakter van de Gemeente werd vervangen door een aanmatigende aanspraak op heerschappij over de koningen van de aarde. Genade voor diegenen die dwaalden werd vervangen door de inquisitie en verbranding. Het avondmaal van de Heer door het misoffer. Zelfs de drie-eenheid, hoewel vast gehouden als leer, werd onzuiver gemaakt door Maria op de voorgrond te stellen, als nog een voorwerp van verering. Inderdaad het hele geloof was doorzuurd.

De vrouw in Mattheüs 13:33 doet ons denken aan het grote Babel de valse gemeente in Openbaring 17.

Het zuurdeeg van wettische gezindheid

Nauw verbonden met deze gelijkenis is het gebruik door Paulus van het beeld van zuurdeeg in Galaten 5:9. De bedervende werking was al begonnen maar werd in de kiem gesmoord door Paulus woord.

De Galaten waren heidenen, die door de apostel de zegen van het heil door het geloof in Christus hadden geleerd. Maar enkele valse leraars hadden hen verontrust en het leek erop dat deze erin geslaagd waren om hen te overreden, dat zij besneden moesten worden en de wet van Mozes moesten onderhouden om volle zegen te ontvangen. Paulus antwoordt in deze brief wordt samengevat aan het begin van Galaten 5. “*Zie, ik, Paulus, zeg u, dat als u zich laat besnijden, Christus u niets zal baten. En nogmaals betuig ik aan ieder mens die zich laat besnijden, dat hij verplicht is de hele wet te houden. U bent van elke zegen in Christus beroofd, u die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; u bent van de genade vervallen.*”

Zij dachten misschien, toen zij luisterden naar hen, die erop aandrongen om de wet te onderhouden, dat zij daardoor hun gehoorzaamheid aan God volkomen maakten, terwijl zij zelf meer volmaakte christenen werden. Maar Paulus zegt, dat zij in werkelijkheid alle vertrouwen op Christus loslieten. Hij zegt ook: “*Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht, noch onbesneden zijn, maar geloof dat door liefde werkt.*” (6) Maar nu was hun geloof vervangen door werken en liefde was geweken voor twist. “*U liep goed; wie heeft u tegengehouden, dat u de waarheid niet zou gehoorzamen? Die overreding is niet uit Hem die u roept. Een beetje zuurdeeg doorzuurt het hele deeg.*”

Deze overreding – Deze nieuwe prediking – die zij aangenomen hadden, kwam niet uit dezelfde goddelijke bron, als die hen in het begin in de volle zegen had gebracht. Het was een vreemde beginsel, dat ingevoerd was, bij wat van God gekomen was. Zij hadden niet opgehouden in Christus te geloven, maar het gevolg van het toevoegen er aan van de wet was verderfelijker. Het was maar een klein beetje zuurdeeg dat toegevoegd was aan het verse deeg. Maar het gevolg ervan was dat het hele karakter van de klomp deeg erdoor veranderde.

Door een klein beetje wet toe te voegen aan het evangelie hadden de verkeerde leraars het geheel bedorven. Dit bedoelt hij, als hij zegt: “*Een beetje zuurdeeg doorzuurt het hele deeg.*”

Hij lijkt hier niet te spreken over het uiteindelijk gevolg van de toevoeging van het zuurdeeg. Dat is: de gelijkmaking van de hele deegklomp met dat, wat erin gedaan was. Maar dit zou zeker het gevolg zijn. Door de invloed van deze dwaling ontstaat de treurige geschiedenis van de Gemeente. Al gauw ging zelfs de gedachte van verlossing door het geloof alleen

verloren. In het pausdom zien we het geheel ontwikkelde model van geloof plus werken, waarin het geloof alleen maar in overeenstemming met de leer is.

Zuurdeeg in de Gemeente

Nog een gebruik van het beeld van het zuurdeeg moeten we bespreken en wel in 1 Korinthe 5. Daar berispt Paulus de gemeente te Korinthe over een geval van bloedschande in hun midden, dat zij niet geoordeeld hadden. Zij zagen niet de ernst van de zaak in en gingen door met zich te beroemen op hun geestelijke gaven, die de Gemeente van God gekregen had. Alsof die gaven konden opwegen tegen het kwaad. Als zij niet wisten, wat ze moesten doen, zegt Paulus, hadden zij er tenminste over kunnen treuren en moeten zoeken naar de tussenkomst van God.

“Uw roemen is niet goed. Weet u niet, dat een beetje zuurdeeg het hele deeg doorzuurt? Zuivert het oude zuurdeeg uit, opdat u een nieuw deeg bent; u bent immers ongezuurd. Want ook ons pascha, Christus, is geslacht. Laten wij daarom feestvieren, niet met oud zuurdeeg, ook niet met zuurdeeg van slechtheid en boosheid, maar met ongezuurde broden van oprechtheid en waarheid.” (6-8)

Daarna beveelt hij, de boze uit hun midden weg te doen. Nu is het erg verleidelijk om het zuurdeeg te vereenzelvigen met de boze en het deeg met de gemeente in deze verzen. Dat is een manier van denken waartoe we allemaal geneigd zijn en wat soms behulpzaam is. Het is echter soms beter werkelijk na te denken. Het woord van Paulus: *“opdat u een nieuw deeg bent; u bent immers ongezuurd.”* Toont aan, dat de gedachte fout is. Het betekent, zij moesten praktisch verwerklijken wat het werk van Christus hen in Gods oog had gemaakt. Dit moest waar worden van ieder van hen persoonlijk, net zoals het waar moest zijn van de gemeente. Want de geestelijke toestand van de gemeente is het gevolg van de toestand van haar leden.

Daarom moest het zuurdeeg van een ieder worden uitgezuiverd. Iedereen moest die onverschilligheid voor het kwaad oordelen. Het verwoestte hun gemeenschappelijk getuigenis. Het wegdoen van de boze was een noodzakelijk gevolg van dit zelfoordeel. Maar wat voor nut zou die uitsluiting hebben voor God als zij ook zichzelf niet geoordeeld hadden?

Dus met het gebruik van Paulus door het beeld van het zuurdeeg wordt niet bedoeld, dat de aanwezigheid van de boosdoener een soort van zedelijke infectie meebracht, maar meer dat zij allemaal besmet waren door de onverschilligheid voor het kwaad waar zij vanaf wisten. Het is duidelijk, dat zij het niet aanvoelden als een schande voor henzelf, daargelaten voor de Heer, van Wie zij de naam beleden.

Vandaar, alles wat de gemeente betekende, haar hele getuigenis van de waarheid en heiligheid, als bijeenvergaderd uit het verdorven heidendom, werd ondermijnd door deze éne ongeoordeelde zonde. Net

zoals een weinig zuurdeeg in een klomp deeg het hele karakter ervan onherstelbaar veranderd. (Alleen als de genade van God werkt, is er niets onherstelbaar) Natuurlijk is het waar, dat dit verdragen van de zonde, als daar in volhard wordt, mettertijd de hele morele gezindheid van de gemeente zou hebben bedorven. Dat zien we in de wereld van vandaag. Een kwaad, bijvoorbeeld overspel, in plaats van te zijn (zoals het eens was) een verschrikkelijk iets, waar fluisterend over gesproken werd, wordt nu bijna niet meer als een schande gerekend voor hen, die er schuldig aan zijn.

Maar nog eens het lijkt erop, dat Paulus in vers 6 spreekt over het onmiddellijke en over het uiteindelijke gevolg van de invoering van het zuurdeeg. Hij zegt: *“Weet u niet, dat een beetje zuurdeeg het hele deeg doorzuurt”* en niet: *“zal het hele deeg zuur maken”*.

Als we het verschillende gebruik in de Schrift overzien van het beeld van het zuurdeeg, dan zien we, dat soms het onmiddellijk gevolg en soms de uiteindelijke vrucht, de in het oog vallende lering is. Maar dezelfde betekenis van zuurdeeg in andere omstandigheden is merkwaardig. Het geeft nog meer getuigenis aan de eenheid van de Bijbel en zo aan zijn goddelijke inspiratie.

Oorsprong: [Words of Help 1964-103](#)